

TIPS voor een speech tijdens een uitvaartdienst **De Begrafenis- Of CrematieSpeech**

Verzameld tijdens de 283^e clubavond d.d. 12 december 2022 in Amsterdam

In willekeurige volgorde:

1)

Eindig met een boodschap aan de wereld namens de overledene

De overledene had ongetwijfeld een visie op het leven. Bijvoorbeeld: “Geniet!” of “Durf altijd je mening te verkondigen” of “Wees besluitvaardig!”..... Wat het ook is, probeer in je speech daar naartoe te werken. Het is de laatste kans om in het bijzijn van de overledene zijn ‘levenscredo’ nog één keer te communiceren.

2)

Leg een mooi frame neer

Omschrijf de overledene in een ‘frame’ of ‘omschrijving’ die blijft hangen. Zoals bijvoorbeeld: “Zij was de Socrates van Amsterdam!” of: “Janneke was als een gecompliceerde beenbreuk!”

Natuurlijk leg je uit wat de basis is van dit frame of omschrijving. Duidelijk moge zijn dat in een dergelijk kort zinnetje de overledene goed wordt gekarakteriseerd. Mensen onthouden dat!

3)

Verwerk in je speech quotes van de overledene.

Dus, wat zei de overledene vaak toen hij/zij nog leefde? Zeg dan bijvoorbeeld in je speech: “Jan zei altijd van zichzelf: ‘Ik ben een jongen van de straat!’”

4)

Laat weten waar je de overledene van kent

Bij een begrafenis of crematie zijn er vaak mensen die je helemaal niet kent. En, misschien kennen ze jou ook niet. Daarom is het voor de context altijd goed om even in je speech te laten weten waar jij de overledene van kent. Of, wat jullie connectie was. “Ik kende Pieter van de debatclub in Amsterdam.” “Ik heb haar vijf jaar geleden bij zwemles leren kennen.”

5)

Labels van argumenten... (Geef een inhoudsopgave)

Natuurlijk wil je dat de toehoorders jouw speech begrijpen. Daarbij kun je het labelen van argumenten inzetten. Geef daarom een duidelijke opsomming van wat je gaat bespreken. Noem het een inhoudsopgave.

Bijvoorbeeld: “Voor Jan waren twee dingen heel belangrijk in het leven. Als eerste: lekker eten! En, als tweede: heerlijk de wereld over reizen.”

6)

Eindig met een punchline!

Als eerste: eindig nooit met een zin als: “En dit was mijn speech.”

Werk in je speech toe naar die punchline. “Jan gaat nu naar het grote licht. En daarom heb ik nog één boodschap voor Jan. Als je daar bent Jan... Shine Bright!” Of: “Een ding is zeker: de mensen van wie we houden, die verliezen we nooit!”

Hier mag het best wel een beetje filosofisch zijn. Laat de mensen in de aula hier nog maar eens over nadenken.

7)

Vermijd clichés.

Probeer de volgende zinnen te vermijden: je hoort ze eigenlijk ‘te vaak’ en ze zijn niet origineel meer. Zoals:

“Janneke is niet meer...”

“Er is een tijd van komen en een tijd van gaan.”

“We zijn hier om de laatste eer te betuigen...”

“Opdat wij Piet nooit vergeten!”

8)

Wisselend aanspreken

Je wilt doorgaans in je crematie- of begrafenispeech natuurlijk de mensen in de zaal toespreken. Maar, je wilt ook de overledene nog wat zeggen.

Prima!

Wissel dat af. Zo hoort de overledene er nog écht bij op dat moment. Maar... geef wel duidelijk aan in je speech tegen wie je het hebt.

9)

Laat af en toe een stilte vallen

Natuurlijk is deze speech 'De Speech van je Leven': je wilt hoe dan ook slagen. Dat staat vast. En uiteraard heb je een prachtige boodschap. Daarom: laat de boodschap dan ook goed landen bij de mensen. Neem af en toe een paar seconden pauze waarna je een 'nieuw hoofdstukje' begint. De mensen luisteren met liefde naar je, en met belangstelling (anders zouden ze niet zijn gekomen), maar ze willen ook geboeid blijven. Als ze de boodschap niet te pakken krijgen omdat je 'te snel' gaat, dan is dit gewoon een gemiste kans.

10)

Spreek sommige aanwezigen specifiek aan

Het is bijna onmogelijk om in je speech iedereen persoonlijk toe te spreken maar aan de andere kant, mensen vinden het toch 'leuk' om genoemd te worden.

“Prachtig dat jullie er ook allemaal zijn, beste collega's van bedrijf X waar Piet werkte!”

“Geweldig dat bijna alle ziekenverzorgenden van afdeling 'Dementie', waar oma jarenlang woonde, hier vandaag ook zijn.”

11)

Erkennen dat de zaal ook verdriet heeft

Eerlijk is eerlijk: niet iedereen die in de zaal of de aula zit, zal hetzelfde verdriet voelen als wat jij voelt. Men is er vaak ook om juist jou of de familie steun te betuigen. Maar het is wel prima om zoiets te zeggen als: “Ik zie ook jullie verdriet...”

Je maakt daarmee een connectie met in ieder geval de mensen in de aula, die het ook heel zwaar hebben. Een stukje erkenning dus. En aandacht voor de ander.

12)

Time Management

Een begrafenis of crematie is een militaire operatie. Alles is tot op de minuut gepland (want... Als jullie de zaal uit zijn, dan begint meteen de volgende dienst al!). Een dienst mag niet uitlopen. Natuurlijk wordt alles van te voren goed doorgesproken met degene die de dienst leidt. Ook het tijdschema.

Dus, als uit het programma blijkt dat je 5 minuten hebt om je speech te doen, houd je daar dan ook aan. Het is HEEL VERVELEND als de TimeKeeper je tot haast moet manen waardoor de sprekers ná je misschien hun speech moeten inkorten.

Kortom, doe aan Time Management. Dus, oefen van te voren je speech en check hoe het met de tijd gaat. Die gaat sneller dan je denkt!

13)

The Brinkman Shuffle

Hoe mooi is het om niet 'staccato' achter het kathedraal te blijven staan maar daar ook vandaan weg te

lopen, al pratende. Dat geeft sowieso een wat lossere indruk. Dit kun je ook echt absoluut doen als je de speech uit je hoofd wil presenteren. Dat rondlopen noemen we The Brinkman Shuffle (naar CDA-politicus Eelco Brinkman die in de jaren '90 deze manier van spreken introduceerde).

Check wel van te voren of het ook technisch kan. Want als de microfoon vastzit op het kathedr, dan... wordt het lastig... Dat begrijp je!

14)

Maak het niet te ingewikkeld

Zo veel mensen, zo veel wensen... En daarom: maak je speech niet te ingewikkeld, niet te hoogdravend, niet te 'literair'.... Immers, er zit een grote diversiteit aan mensen in de zaal. Allemaal verschillende opleidingen, kennis, interesses. Wees je ervan bewust dat je de aandacht van iedereen wilt hebben (uit respect voor de overledene) maar als er mensen in de zaal zitten die helemaal niet belezen zijn, dan bereik je hen niet.

Dus, houd het simpel. Het hoeft je boodschap niet minder mooi te maken.

15)

Bedank de overledene

Jij spreekt (of, je bent gevraagd om te spreken) omdat je ongetwijfeld een bijzondere of nauwe band had met de overledene. Natuurlijk geef je context (zie punt 4 in dit lijstje) maar de overledene heeft veel voor jou betekend. Daar zeg je uiteraard iets over. Maar vergeet de overledene niet te bedanken daarvoor. Het is jouw laatste kans om dat 'live' te zeggen in het bijzijn van hem/haar. Maar het bevestigt ook jouw positie bij het kathedr richting de zaal. Het klinkt misschien wat zakelijk maar je creëert daarmee legitimiteit.